

MAGYAR LAJOK

HUNGARIA

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvénytörvényi bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Hitler és Mussolini történelmi találkozója

A német és olasz nép két vezére megbeszéli a francia fegyverletétel ügyét és meghatározza országuk további magatartását. — Az egész világ feszült figyelemmel várja Hitler és Mussolini döntését

Pétain tábornok, francia miniszterelnök tegnapi rádióbeszéde drámai fordulatot jelent a tizedik hónapja tartó európai küzdelemben. A német-olasz válasz a békefeltételeket kérő francia jegyzékre még nem öltött konkrét formát, de a mai nap folyamán bizonyára ez is megérkezik Bordeauxba. A német és olasz nép vezére a választ közösen beszélik meg s ebből a célból Mussolini Ciano gróf és Mackensen német nagykövet társaságában ma reggel már meg is érkezett Németországba. Hogy a békefeltételek könnyűek nem lesznek, az előrelátható. Különösképpen is megnehezíti a helyzetet az a körülmény, hogy Anglia tovább kívánja folytatni a harcot a német és olasz birodalmak ellen, ami már eleve lehetetlenné teszi a francia kérdés végleges lezárását. Németországnak és Olaszországnak egy Anglia ellen tovább vivandó élet-halálküzdelem során feltétlenül szüksége van a francia tengerpartokra, mint operációs bázisra, ami egyelőre kilátástalanná teszi azt a reményt, hogy a sokat szenvedett ország maradéktalanul visszatérhessen békés építők munkájához.

A hadműveletek különben német részről egyelőre tovább folynak a francia hadsereg felbomlott egységei ellen. Mig északon, Elzász-Lotharingiában Metznek és erődítményeinek önkéntes meghódolását jelenti a német hadvezetőség, délen főképpen Burgundiában és a Jura-vidéken törnek előre elsöprő gyorsasággal a gépesített német egységek, amelyek Dijon és Autun elfoglalása után már Lyon alá érkeztek. Minden jel arra mutat, hogy az ezen a szakaszon harcoló motorizált német csapatok közvetlen célja Marseille kikötőjének mielőbbi megszállása. Egy Anglia ellen a Földközi-tengeren is tovább folytatandó hadjárat szempontjából ugyanis ennek a kikötőnek perdöntő fontossága lehet.

Mert Angliának, a jelek szerint, elhatározott szándéka a háború folytatása. Churchill tegnap esti rádióbeszéde e tekintetben egy percig sem hagy kétséget maga után. Egyenesen csodálatos az a derűlátás, amellyel az angol miniszterelnök rádiószózatát még most is befejezte. „Bármilyen történjék is, — mondta befejezésül az angol miniszterelnök, — mi tudjuk, hogy ez a háború jól fog végződni!” Csak azt felejtette el megmondani Churchill, hogy melyik az a fél, amelyre nézve jól fog végződni.

Mussolini fontos tanácskozások után elindult Rómából

Genéből jelentik: Az egész világ közvéleményére nagy hatást gyakorolt az a hír, hogy

a francia kormány fegyverszüneti tárgyalásokat kezdett a német haderő főparancsnokságával. A tárgyalások felvétele a spanyol diplomácia harati szolgálatainak igénybevételével történt meg. Mint ismeretes, a német ügyeket a háború kitörése óta Spanyolország külügyi szolgálata képviseli Franciaországban. Pétain francia kor-

Pétain jegyzéke a német kormányhoz

Egyes francia egységek megkezdték a fegyverletételt. — Metz erődje német kézre került

Rómából jelentik: A Stefani iroda berlini jelentése szerint Pétain kérésének tartalmát illetően berlini illetékes körökben kijelentik, hogy szigorúan felvilágosítás kérésről van szó, nem kapitulációról. Pétain azoknak az országoknak diplomáciája útján juttatta el a jegyzéket a német kormányhoz, amelyek a hadviselők érdekeit képviselik. Minthogy nem fegyverletételről van szó, a hadműveletek továbbfolynak.

Berlinben semmit se közölnek sem a német válaszról, sem arról a helyről, ahol Hitler és Mussolini találkozik. Azt azonban hangoztatják, hogy a két államférfi megvizsgálja az új helyzetet, mely katonai és diplomáciai téren előállt. Hangoztatják azt is, hogy Franciaország önmaga választotta meg sorsát, minthogy Anglia parancsára fegyvert fogott.

A francia külügyminiszter hétfőn este a bordeauxi rádióban beszédet mondott és a többi között ezeket a kijelentéseket tette:

— Készek vagyunk letenni a fegyvert, ha

mányelnök ezért a spanyol nagykövethöz fordult és kérte, hogy továbbítsa a német haderő főparancsnokságához azt az érdeklődését, milyen feltételek mellett tehetné le a fegyvert a francia hadsereg.

A német véderő főparancsnoksága érdemben nem válaszolt erre a kérdésre, hanem közölte, hogy Hitler vezér és kancellár találkozására kérte Mussolini olasz kormányelnököt és vele beszélt meg a további teendőket.

Római jelentés szerint a Német Távirati Iroda úgy tudja, hogy Mussolini hétfőn 20 óra 30 perckor elutazott Rómából, hogy a Führerrel találkozzék. Kíséretében utazott Ciano külügyminiszter és Mackensen német nagykövet is. Mussolini előzőleg visszarendelte csapatvesztétektől Ciano külügyminiszter és Pavolini néppolitikai minisztert, akik tudvalevőleg, mint repülőbiztosítók teljesítettek katonai szolgálatot Olaszország hadbalépése óta. Mussolini hétfő délután fogadta Badoglio tábornagy, vezérkari főnököt, majd Ciano és Pavolini és beható tanácskozást folytatott velük.

tisztességes békét tudunk elérni, de nem vagyunk hajlandók olyan szegényteljes feltételeket elfogadni, amelyek népünk lelki szabadságának végét jelentenék.

Londonból jelentik: Azokról az erőfeszítésekről, melyeket a hétfőn bekövetkezett események megelőzésére oly kevés eredménnyel az angol kormány tett, csak most érkeznek részletek. Így tudjuk meg egy hétfő esti közlés alapján, hogy a brit kormány a franciák támogatására felajánlotta, hogy ünnepélyes együttes nyilatkozatot írjon alá a két ország. A brit nagykövet vasárnap eljuttatta ezt a nyilatkozatot a francia kormányhoz. A nyilatkozat szerint a két kormány kinyilatkoztatja, hogy Franciaország és Anglia többé nem két nemzet, hanem egyetlen francia-brit unió. Az unió alkotmányára gondoskodik közös védelmi szervekről, a külpolitikáról, a pénzügyi és gazdasági szervekről.

Lebrun köztársasági elnök a jobboldali és középpártok fellépésére ezt az ajánlatot is visszautasította.

A francia fegyverszüneti kérés hatása Berlinben és Rómában

Az olasz fővárost a hír vétele után azonnal fellobogózták

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli: Az a hír, hogy Franciaország a német katonai sikerek következtében kénytelen a fegyvert letenni, futótüzként terjedt el a német fővárosban. A német rádió délután 5 óra előtt bejelentette, hogy a vezérkari főhadiszállásról nagy katonai és diplomáciai jelentőségű hír várható. A fővárosban felállított hangszórók előtt pillanatok alatt hatalmas tömeg gyűlt össze és feszülten várta a szenzációt. A hazatérőben lévő munkások és alkalmazottak leugráltak a villamosról, hogy a hangszórókhoz siessenek. A nyilvános távbeszélő állomásokat megrohanták, mert mindenki figyelmeztetni akarta hozzátartozóját a kü-

szöbönálló eseményre. Amikor a rádió felolvasta a nagyjelentőségű hírt, mindenki lélegzetvisszafojtva hallgatta, majd a tömeg együtt énekelte a nemzeti himnuszot. A nemzeti himnusz hangjai a jelentés beolvasása után a rádióban is fölszöndültek. Röveiddel ezután megjelentek a lapok különkiadásai, amelyeket valóságga kitéptek a rikkancok kezéből.

A Magyar Távirati Iroda képet közöl az olasz fővárosból. Eszerint az olasz főváros teljesen a francia események hatása alatt áll. Rómát félórával a hír vétele után fellobogózták. Az olasz és albán zászlók mellett horogkeresztes lobogók is lengnek, hogy ezzel is kifejezésre juttassák a két hata-

lom együvé tartozását és győzelmi elszántságát. Egész Olaszországban feszülten várják Hitler és Mussolini találkozását.

A *Lavoro Fascista* hangoztatja, hogy Pétain kormánya azoknak a képtelen kötelezettségeknek a felmondását jelenti, amelyeket Daladier vállalt Chamberlainnel szemben és amelyeket Reynaud is fenntartott Churchilllel szemben. A francia vezérkar belátta, hogy Franciaország helyzete tarthatatlan,

mióta a németek elérték a La Manche-csatornát és elfoglalták a francia iparvidékek nagyrészét, majd magát a fővárost. A magára hagyott Franciaország számára nem maradt más hátra, minthogy letegye a fegyvert. A francia nemzet tragédiája befejeződött. Azé a nemzeté, mely a nagy korzikai lángelméje folytán megszerezte magának az egyeduralmat, de nem akarta belátni, hogy új egyensúlyra van szükség

nem lehet látni, Moszkvában a legnagyobb figyelemmel várják most Németország és Olaszország vezéreinek elhatározását.

Az angolok lemondtak a francia kikötőkről.

Rómából jelentik: A brit tengernagyi hivatal utasította a holland, lengyel és norvég hajókat, hogy a jövőben ne kössenek ki francia kikötőben. A Franciaország felé útban lévő hajók haladéktalanul változtassák meg utirányukat.

Churchill bejelentette, hogy Angliát tovább folytatja a harcot.

Londonból jelentik: Churchill hétfőn este 9 órakor rádióbeszédet mondott, amelyben bejelentette, hogy Angliát folytatja a harcot.

— Szánom a francia népet, — mondotta, — hogy ilyen balszerencse érte. Érzelmek ezen ezek a fejlemények semmit sem változtatnak, továbbra is hiszünk a francia nemzet szellemében, Franciaország fel fog támadni. Addig is védekezni fogunk tovább. Minden tőlünk telhetőt megteszünk Nagy-Britannia és a brit birodalom védelmére, amíg az emberiséget meg nem mentjük a nemzeti szocializmustól. Hiszünk abban, hogy végül minden jóra fordul.

Cripps megbízólevelének bemutatása késik.

Moszkvából jelentik: (Tass.) Cripps, a legutóbb kinevezett moszkvai angol nagykövet hosszas huzavona után megérkezett Moszkvába, azonban nem tudta megbízólevelét átadni, mert a kinevezés utközben érte és a megbízólevelét utána való küldése egyelőre nagy nehézségekbe ütközik a németek kontinentális zárlata miatt.

Nagy meglepetést keltett az Egyesült Államokban a Petain-kormány elhatározása

Roosevelt egyelőre a megfigyelő álláspontjára helyezkedik

Washingtonból jelentik: (Reuter.) Az Egyesült Államokban, noha látták, hogy Franciaországnak különbekét kell kérnie, Pétain rádióbeszéde mégis nagy meglepetést keltett. Tudták, hogy Franciaország kétségbeesett helyzetben van, de remélték, hogy folytatni tudja az ellenállást addig, míg Roosevelt teljesíti ígéreteit. Washingtonban hivatalos nyilatkozat nem hangzott el, de általánosságban találgatják, hogy a franciák milyen feltételeknek lesznek hajlandók magukat alávetni. A közvélemény felveti azt a kérdést is, milyen magatartást tanúsít majd Japán. Jelenleg lehetetlen megmondani, hogy a francia események milyen befolyással lesznek Amerika politikájára.

A Reuter jelenti a Fehér Házból: Az Egyesült Államok politikai köreiből kijelentették, hogy nincs megjegyezni valójuk Franciaország elhatározásához, de Roosevelttel figyelemmel kíséri az európai fejleményeket.

"Hitler felülmulta a szövetséges államférfiakat..." — írja a Newyork Sun.

Newyorkból jelentik: A Newyork World Telegramm a francia fegyverletételi szándékkal kapcsolatban kiemeli, hogy az a nemzet, mely legyőzhetetlen védelmi berendezésekkel és a világ legjobb hadseregével dicsekedett, összetörve elbukott.

A Newyork Sun ezt írja: — Harmincnyolc nap alatt a német csapatok a jelenkor — ha ugyan nem minden idők — leg-sikeresebb hadjáratát hajtották végre. A világháború első marnei csatájának csodája nem ismétlődött meg. Hitler terveivel, számításaival és harci módszereivel minden téren felülmulta a szövetséges államférfiakat.

Francia gyarmatok kérdése foglalkoztatja az Egyesült Államok szenátusát.

Washingtonból jelentik: A Reuter jelentése szerint a szenátus 76 szavazattal ellenszavazat nélkül törvényjavaslatot fogadott el, mely kimondja, hogy az Egyesült Államok nem járulnak hozzá a nyugati féltekén fekvő birtokoknak nem amerikai hatalomról valamely másik, nem amerikai hatalomra való átruházásához. A képviselőház kedden szavaz a javaslat fölött.

Az Egyesült Államok hadserege még nincs felkészülve.

Newyorkból jelentik: Johnson helyettes hadügyminiszter hétfőn beszédet mondott az Egyesült Államok hadseregének felkészüléséről. Kijelentette, hogy az Egyesült Államok nemzetvédelme legjobb esetben a következő év végéig éri el megfelelő szintjét.

Reynaud még nem érkezett meg Newyorkba.

Washingtonból jelentik: Az Associated Press jelentése szerint hétfőn, a hajnali órákban repülőgépen Lissabonba érkezett Reynaud, volt francia miniszterelnök. Néhány órai ott tartózkodás után repülőgépen folytatta útját. Ugy tudják, hogy esatlakozást kapott az amerikai Clipperhez, mely egyenesen Newyorkba vitte. Az amerikai hírszolgálati iroda tudomása szerint Reynaud kedden hajnalban még nem érkezett meg Newyorkba.

Az új francia kormány nékeszándékának hatása az Egyesült Államokban.

Washingtonból jelentik: A Reuter jelentése szerint Hull amerikai külügyminiszter a hétfői sajtóértekezleten kijelentette, hogy az Egyesült Államok külügyminisztériuma figyelemmel kíséri a legutóbbi európai fejleményekkel kapcsolatos kérdéseket, de hivatalos értesülése még nincs a francia fegyverszüneti kérésről. A felmerülő kérdések során tanulmányoz-

zák a nyugati földgömbön lévő francia birtokok jövőjét.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint Hull a sajtóértekezleten megcáfolta azt a híresztelést, hogy az Egyesült Államok kormánya francia Indo-Kina kérdésében tárgyalásokba bocsátkozott volna.

...és Moszkvában, ahol igen nagy benyomást keltett.

Moszkvából jelentik: Moszkvában nagy gyorsasággal terjedtek el azok a hírek, amelyek a francia fegyverletételi szándékról érkezték. A rendkívüli esemény az orosz közvéleményben igen nagy benyomást keltett. Moszkvai politikai körök szerint a francia lépés Franciaország politikai és katonai összeomlását jelenti. Ennek a háború kezdete óta legfontosabb eseménynek következményeit még

Ujabb szovjet-csapatok érkeztek Észtországba

Tallinból jelentik: Észtországba újabb szovjet csapatok érkeztek. A csapatok a kiegészítő egységnyi értelmében, különböző határpontokon helyezkedtek el. A csapatmozdulatok és átcsoportosítások tervszerűen, minden zavaró körülmény nélkül folynak le. A kormány felszólította a lakosságot, hogy az új körülmények között is őrizze meg

nyugalmát, tartsa fenn a rendet és lásson munkája után.

Rigában tüntettek az oroszok mellett.

Rigából jelentik: Az orosz csapatok rigai bevonulásánál a lakosság egyrésze rokonszenvtüntetést rendezett, melynek során kilengések voltak a rendőrség ellen, úgyhogy a rendőrség kénytelen volt löfegyvert használni. Sok ember meghalt és megsérült. A rendőrség végül kénytelen volt katonai osztagokat és páncélkocsikat segítségül hívni a tüntetők ellen.

Molotov és a német nagykövet tanácskozása.

Moszkvából jelentik: Schulenburg moszkvai német nagykövet hétfőn este megheszélést folytatott Molotov külügyi népbiztossal.

Megalakult az új litván kormány

Kaunasból jelentik: Megnemerősített hír szerint az új litván kormány névsora a következő:

Miniszterelnök és belügyminiszter: Paleckis.

Külügyminiszter: Kreve Michevicius.

Hadügyminiszter és főparancsnok: Vitkauskas.

Ezenkívül betöltötték a közoktatásügyi, közlekedési, földművelésügyi és igazságügyi tárcát is. Az új kormány tagjait azelőtt hevesen üldözték a szovjet iránt állandóan tanúsított rokonszenve miatt.

A FINOMITOTT ÉS NYERSOLAJ-ELLÁTÁS KÉRDÉSE. Bucarestből jelenti a rádió: A nemzetgazdasági minisztériumban külön bizottság foglalkozott a finomított és a nyersolaj-ellátás kérdésével. A következő ülésen foglalkoznak az olajkvóták megállapításával.

JUNIUS 30-IG MEGHOSSZABBITOTTÁK A LAKBÉRLETI SZERZŐDÉSEK ILLETÉKEZÉSÉNEK HATÁRIDEJÉT. Bucarestből jelenti a rádió: A pénzügyminisztérium június 30-ig meghosszabbította az 1 egész és 8 tized százalékos lakbérleti szerződések illeték egyenértékű adójának befizetési határidejét.

A Balti államok

Kedden reggel megtörtént Hitler és Mussolini találkozása

Rómából jelentik: A Popolo di Roma berlini jelentése szerint Hitler és Mussolini talál-

kozásuk kedden reggel megtörtént. A Vezér elhagyta a főhadiszállást, hogy a találkozó színhelyére menjen.

Hitler beszédet mond a versaillesi palotából

Rómából jelentik: A Tribuna Bázelen át jelenti, hogy a versaillesi kastélyban nagy előkészületek folynak a Führer fogadtatására. Hitler előreláthatólag június 28-án nagy beszédet mond a kastélyból, ugyanazon a helyen, ahol húsz évvel ezelőtt a békeszerződéseket aláírták.

Dijon és Autun eloglalását jelentik a németek.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága közli: Miatán a német motoros egységek villámgyors menetelással áthaladtak a langres-i magaslatok vidékén, Besançon elfoglalása után áthaladtak a Doubs-folyón és elérték a francia-svájci határt. Innen délfelé haladva bevetették magukat a francia Jura-hegységbe. A Loire-től keletre a Szajna alsó folyásánál német motoros egységek elfoglalták Dijont és ettől délre Autunt. Ezen a ponton már 150 kilométerre állanak Lyontól. A Jura-hegységben előnyomuló csapataink még közelebb jutottak Franciaország egyik legnagyobb ipari központjához.

Spanyolországot meghívták a béketárgyalásokra.

Madridból jelentik: A Stefani iroda úgy értesült, hogy Németország meghívta Spanyolországot, vegyen részt a Franciaországgal folytatandó tárgyalásokon.

A Tangert megszálló spanyol csapatok parancsnoka meglátogatta Olaszország képviselőjét.

Madridból jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a Tangert megszálló spanyol csa-

patok parancsnoka a spanyol követ társaságában meglátogatta Olaszország diplomata képviselőjét.

A török kormány egyelőre smét tovább hallgat.

Istanbulból jelentik: A hétfőre bejelentett kormánynyilatkozatot, melyet a külpolitikai helyzettel kapcsolatban a képviselőházban akartak

elmondani, elmaradt. Minden valószínűség mellett szól, hogy a franciaországi események hozták magukkal ezt, mert török körökben teljesen megváltozott helyzettel állunk szemben.

Becikkelyezte a török parlament a Szíriával kötött egyezményt.

Istanbulból jelentik: A török parlament ratifikálta a Törökország és Szíria között megkötött jószomszédági egyezményt.

Görögországban is bevezették az élelmiszerjegyeket.

Athénből jelentik: Hétfő óta Görögországban előkészületeket tesznek kenyér- és élelmiszerjegyek szétosztására.

A Magyar Élet Pártjának vezetősége győzelmük alkalmából tisztelgett a tengelyhatalmak budapesti követeinél

Budapestről jelentik: A Magyar Élet Pártjának elnöksége hétfőn délután a budapesti német és olasz követhöz tisztelgett a tengelyhadseregnek világraszóló győzelme alkalmából. A távollévő br. Vay országos elnök helyett Bérczay, országos alelnök üdvözölte a követeket. A német követhöz a többi között ezeket mondotta:

— A közös sors útján fogtunk baráti kezét a nagy német birodalommal, mely Olaszországgal együtt az egészséges európai fejlődés harcosa.

Az olasz követ előtt Bérczay ezeket mondotta:

— A Magyar Élet Pártja annak a politikának letéteményese, amelyet annakidején Gömbös indított el. Gömbös kezdeményezésére Magyarország már akkor Németországot és Olaszországot vallotta barátainak, amikor a tengely még csak képzelet volt. Magyarország egész erejével követi a baráti Olaszországot, az új európai fejlődés útján. Mi hiszünk a Róma-Berlin tengely politikájának erkölcsi és katonai erejében.

Ehrmannsdorf német követ az üdvözlő szavakra így válaszolt:

— Szívből köszönöm önöknek, amiért

megjelentek itt, hogy a Magyar Élet Pártjának nevében legőszintébb szerepsekívánataikat tolmácsolják a német véderő szép sikeréhez. Azt hiszem, el tudják képzelni, milyen érzelmek töltötték el bennünket, amikor elfoglaltuk Compiègne-t és Versailles-t. Remélem, hogy az új európai rend, melyért a szövetséges Németország és Olaszország hadserege küzd, más népeknek is javára szolgál.

Thalamo márkai, olasz követ a többi között ezeket mondotta:

— Az az Európa, amelyet Versaillesben teremtettek, megszűnt. Ez a tény az olasz kormány feje és a fasizmus Ducéja politikájának helyességét igazolja ünnepélyesen és megdöntöhetetlenül.

Abban az Európában, amikor a tengelyhatalmak jövőjüknek abszolút uraiként az új világ megteremtésének befejezése előtt állnak, Olaszország teljesen megérti az önök örömeit és megahatódottságát. Köszönetet mondok bajtársi hűségük megnyilatkozásáért és örömmel tolmácsolom királyunknak és császáruknak, valamint a Ducénak az önök hódolatát és csodálatát, tudatni fogom az olasz néppel azokat a testvéri érzelmeket, amelyek a magyar népet az olasz nemzet iránt eltöltik.

Két angol hajót elsüllyesztettek az olaszok

Hivatalos olasz jelentés a több arcvonalon folyó harcokról

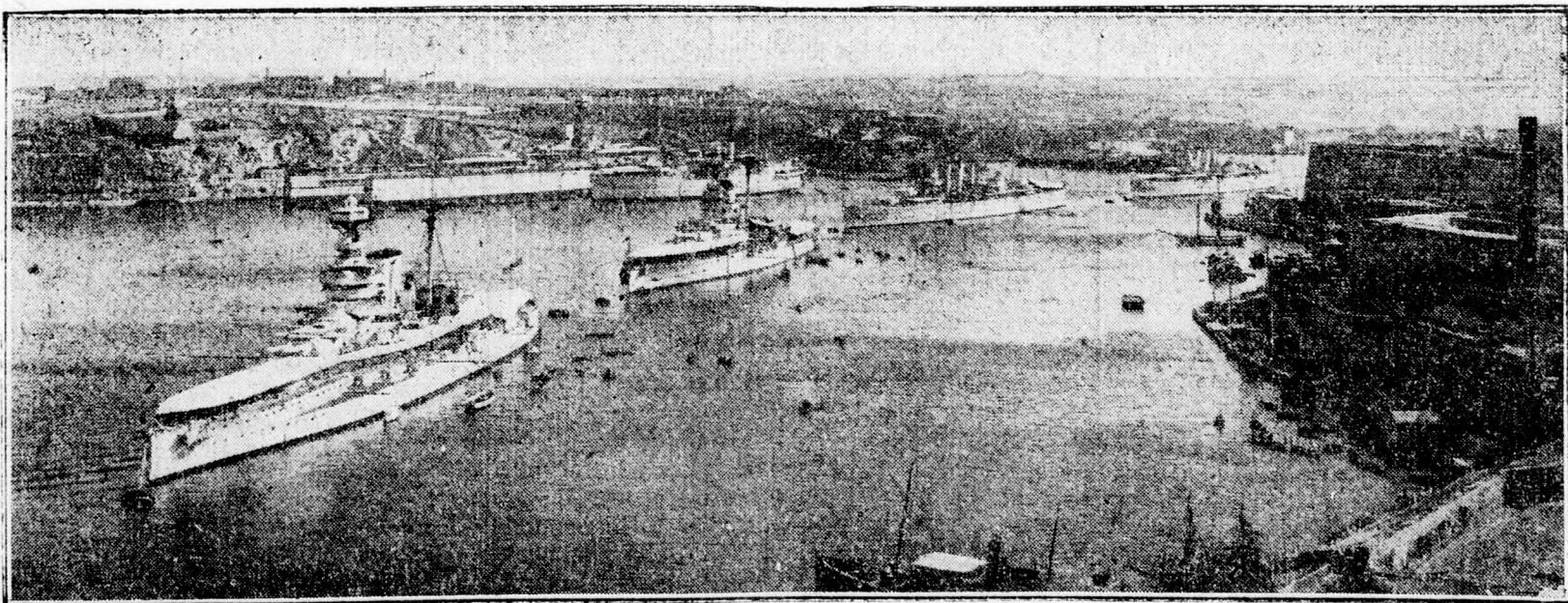
Rómából jelentik: Az olasz véderő főparancsnoksága kedden délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

Június 17-én légihaderőnk eredményes támadást hajtott végre Málta, Korzika és Tunisz katonai pontjai ellen. Tengeralattjáróink elsüllyesztettek két petróleumszállító hajót.

Észak-Afrikában Cyrenaika határán folynak a harcok. Kelet-Afrikában repülőink több támadást

intéztek Észak-Szudán katonai pontjai ellen. Négy ellenséges repülőgépet megemmisítettünk.

Ellenséges repülőegységek sikertelen támadást intéztek libiai katonai pontok ellen. Az éjszaka leple alatt olasz városok ellen is kíséreltek meg eredménytelen támadásokat. Milánó külvárosában a bombázás kisebb károkat okozott. Liguriában négy ellenséges repülőgépet lőttünk le.

Az angol hajóhad készen áll Málta hadi kikötőiben.

Városunkban a kereskedelmi liceumok növendékeinek 61 százaléka megbukott az érettségi vizsgálaton

Néhány bizottság előtt még folyik a szóbeli vizsga

Nagyvárad. Saját tud. A városunkban működő három érettségizető bizottság közül kettő befejezte munkáját. Az Oltea-Doamnaban és a Kereskedelmi liceumban végetérték a szóbeli vizsgák is. A Goida-liceumban még folyik a szóbeli.

A Kereskedelmi liceumban működő bizottság előtt vizsgáztak a nagyváradai és a szatmári kereskedelmi és fiú- és leányliceumok növendékei. Érettségire jelentkezett 81 növendék, szóbelire jutott 56 s a szóbelin is átment 31 növendék. Tehát a jelentkezők 61 százaléka megbukott. Az egyes iskolák eredménye a következő: a nagyváradai állami kereskedelmi fiúliceumból jelentkezett 30, sikerrel érettségizett 16, a váradai kereskedelmi leányliceumból jelentkezett 28, átment 8, a leányliceumból jelentkezett 8, átment két növendék.

Jó eredményt értek el a leányiskolák.

Az Oltea Doamna leányliceumban vizsgáztak az Oltea Doamna, az Orsolya, a Notre Dame, valamint a belényesi leányliceumok növendékei. Érettségire jelentkezett 66 jelölt, szóbelire jutott 61 és ebből sikeresen vizsgázott 53 jelölt. Az Orsolya 12 jelentkezője közül 9 vizsgázott sikerrel.

Temesváron még folyik a szóbeli.

Temesvár. Saját tud. Temesváron négy érettségi bizottság működik, köztük egy kereskedelmi iskolai bizottság. A három előbbi vizsgabizottságnál 289 érettségiző jelentkezett, akik közül 271 sikerrel tette le az érettségi vizsgát. 18 pedig megbukott. A szóbeli vizsgák az egész vonalon folyamatban vannak. A „Diaconovici Loga” állami liceumban működő bizottságnál mind a 96 érettségizőnek sikerült az írásbeli. Ennek a liceumnak és a

lugosi liceumnak végzett növendékei — sikeresen tették le az írásbelit, ugyszintén a másik bizottságnál a „Carmen Sylva” állami leányiskola 34 végzett növendéke. A harmadik bizottságnál, ahol a „Notre Dame” leányiskola, a piarista főgimnázium s a két német liceum növendékei vizsgáznak, a bizottságban helyet foglal Wolf János piarista tanár (számтан) és *Mária Bonavita* iskolanővér is (filozófia, jog). 101 jelentkező közül 93 sikerrel vizsgázott, köztük a Notre Dame-liceumnak mind a 17 végzett növendéke. A szóbeli vizsgát ezek a leányok kezdték meg. Közülük 16 szerezte meg az érettségit.

Elsőrendű ifjusági beszédanyag
Dr. Szivós Donát:
A ma diákja
Ifjusági szentbeszédék!!
Ara 120 Lei és portó

A tanár úr kőszive

Írta: Bányai A. Mária

I.

A leánygimnázium nyolcadik osztályában mélyszégyes, dermedt, halálos csend uralkodott. A leányok moccanni, lélekezni se mertek. Günther Jenő, a matezis rettegelt tanára félórája kínozta már szegény Szabó Marikát. Marika a táblánál állt, kínosan igyekezett emlékeztetése visszaidézni a kérdezett tételt, de az a+b+c-ek, X-ek és Y-ok tömkelegében sehogyse tudott eligazodni. Mindig remélte, hogy egyszer csak felkődlik lelki szeméi előtt a kérdezett tétel, de ehelyett egyre csak arra gondolt, hogy miért van az, hogy a földön élő összes emberek közül éppen csak a számtanároknak nincs szívük. A tanár úr kabátjára bámult mereven, kitartóan, mintha csak azt várná, hogy a kabát és alatta az elegáns világoskék ing egyszer csak kitárul és láthatóvá lesz alattuk az a mozdulatlan kődarab, amit a Teremtő, — ki tudja, milyen kiszámíthatatlan végzése folytán, — arra a helyre helyezett, ahol más embereknek a szívük van. De mi történnék, — gondolta Marika, amint a tanár úr kabátjára meredt kitartóan, — mi történnék, ha ez a kődarab egyszer csak élni, lüktetni, dobogni kezdene? Mi történnék, ha megtelne eleven, lüktető, életetadó, piros vérrrel? Marika szemében rémület tükröződött erre a gondolatra, a tanár úr meg hirtelen odakapott notesz kezével, ahol a szíve dobogott.

Marika észrevette ezt az ijedt mozdulatot. Bájos kis arca pillanatok alatt bíborszínűre gyulladt, egész lényén a rajtakapottság zavara ömlött el.

— Elég, Szabó, maga ma igazán smmit sem tudott, helyre mehet! — mondta a tanár úr zordonan.

A leány megszegyenülten, lassan, szinte szinte semmivé váltan ült le a helyére.

De vajjon mit nézett úgy rajtam az a leány? — töprengett egyre a tanár úr, miközben noteszában a második áldozat után kutatólt. Csak nem jött rá valamire? Csak nem vette észre rajtam, hogy csak azért kínozzom, hogy zavartalanul minél tovább nézhessen?

— Kovács Janka! — szólalt meg végre, hogy véget vessen kínos gondolatának.

Az egész osztály megkönnyebbülten lélekezett fel. Hála Istennek, nem én! — sóhajtotta mindegyikük. Szegény Kovács, sorsába beletrödvé, megadással kullogott ki a táblához. A többiek, arra számítva, hogy Kovácsal eltelik a másik félóra is, már oda se figyeltek. Voltak, akik a következő órára készültek és voltak s határozottan ezek voltak többségben — akik átadták magukat a tavasz édes-bús érzelmeinek.

Marika egész idő alatt összerokkadva, magabasályaedve ült a helyén. Nem mert a leányokra nézni, félt, hogy észrevették, hogy ő a tanár úr szívét kereste. A tanár úrra pedig egész biztosan nem tud többet ránézni ebben az életben.

Pedig a leányok dehogyis gondoltak a tanár úr szívére! Meg volt mindegyikük szentül győződve, hogy a tanár úr enélkül a fontos szerv nélkül jött erre a világra.

A tanár úr meg mialatt Kovács Jankát kínozza, merően és állhatatosan kinézett az ablakon, nézte a sötétkék tavaszi eget és rajta a sok-sok fénylő felhőfoslányt.

II.

Szegény Szabó Marika! De sokat is szenvedett az osztályvizsgáig! A tanár úr minden számtanórán megkínozza: élvezettel, gyönyörűséggel kínozza. Kihívta a táblához és csak akkor küldte helyre, amikor szegény gyerekek már csupa könny volt a szemé. Ugyenkor furcsa tekintettel rámosolygott az ő különös, fanyar mosolyával:

— Hát nem látja hogy csak a javát akarom? Csak nem akarja, hogy az osztály első

Magyarország kormányzója hetvenkétéves

Hitler vezér és kancellár üdvözlő táviratot küldött Horthy kormányzónak.

Budapestről jelentik: Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, június 18-án töltötte be 72-ik életévét. Ebből az alkalomból Teietki Pál miniszterelnök a következő táviratban köszöntötte a magyar államfőt:

— A mai évforduló alkalmából hálával és szeretettel gondol Főméltóságodra minden magyar; és én, aki szerencsés vagyok, hogy mind a magam, mind a magyar királyi kormány nevében Főméltóságod elé terjeszthetem a magyar nép bensőséges érzelmeit, szívvel kívánom, hogy Főméltóságod erős keze, mely nemzetünknek tekintélyt, békét és erőt adott, vezessen még bennünket sokáig a Gondviselés által számunkra kijelölt úton.

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: Hitler vezér és kancellár megleghangu üdvözlő táviratot küldött Horthy Miklós, Magyarország kormányzójának 72-ik születésnapja alkalmával.

Elkészült a Bucuresti és a Duna között építendő csatorna tervezete

Ezertonnás uszályhajókkal bonyolítják le a forgalmat

Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, román körökben már hosszabb idő óta foglalkoznak az a kérdéssel, hogy a fővárost közvetlen hajózható csatornával kössék össze a Dunával.

A Bucuresti városi üzemek műszaki osztályán már teljes részletességgel kidolgozták a Bucuresti és a Duna közötti hajózható csatorna tervezetét. A csatornának a közbeeső Vitan-nál lenne egy közbeeső kikötője. A különböző gátak és zsilipek segítségével lehetővé tennék, hogy a csatorna szükséges vízmennyiségét egyedül az Arges folyóból vegyék. A terv szerint a csatornán ezer tonnás uszályhajókkal bonyolítanák le a szállításokat.

A kész terveket a napokban mutatják be jóváhagyás végett az illetékes felsőbb műszaki közegeknek.

eminensével, a híres (és a híres szót külön megnyomta), a híres Szabó Marikával szegényt valljak az érettségim?

— De tanár úr kérem, amikor nekem semmi tehetségem sincs a számtanhoz! Én igazán annyit...

— Magának, Marika, semmi tehetsége sincs a számtanhoz? Különös, igazán különös...

De, hogy mi ebben a különös, azt nem magyarázta meg. A leányok nem találtak semmi különösöt sem abban, hogy valakinek nincs tehetsége a matezishez, de viszont nagyon különösnek találták, hogy a tanár úr, aki senkit sem szólított meg a keresztnevén, a kisleányt Marikának szólította. És mintha valami... valami lágy-ággal mondta volna...

Marika meg csak kesereggett és rettegve gondolt az érettségi egyre közeledő, rémes napjaira.

Végre megvolt az írásbeli, Marikának is sikerült hiba nélkül megoldani a feladatot. Boldogan ment haza és olyan jókedvű volt, mint azóta a nevezetes számtanóra óta egyszer se.

Marikára a szóbelin utolsó nap délutánján került a sor. A biztos fáradt volt és ideges, a tanár úr fáradt volt és ideges, szegény kis Szabó Marika pedig remegve lépett a táblához. A tételt fölállította valahogyan, csak a kiszámítással volt valami kis hiba. A kisleány idegesen tépdeste a táblátörőt, a tanár minden igyekezetével segíteni akart.

— Csak lassan, nyugodtan... ne oly idegesen... Marika...

Marika fölneézett. Ijedten meredt a tanár úr izgalomtól kipirult arcára, szemé találkozott a férfi tekintetével. És akkor, mintha hirtelen kitarult volna a tanár úr elegáns selyem inge s alatta az a mozdulatlan kődarab lassan, ütemesen dobogni kezdett...

Marika lehúnyta a szemét, a tábla fele fordult és szépen nyugodtan megoldotta a feladatot.

Cseresznyét szedek

Még mindig 12—15 lei a valamire való cseresznye kilója. Nagy méreg. Eleinte a kofákat vádoltam, de ők, kifakadásomra, a termelőkre hártották az árdrágítás felelősségét s akkor kezdtem a termelőket szidni magamban. Mert a szegény embernek mindig kell szidnia valakit. Ez egyetlen vigasztalása, elégtétele.

Óstermelő barátomnak is alaposan megmondtam a véleményemet, mire ő ellenvetés nélkül meghívott a szőlőjébe.

— Hozz kosarat is magaddal, — mondotta. — Szedd tele, mihaszna, éhes filiszter.

Le akar kenyerezni, — gondoltam magamban. — S bár elfogadtam ajánlatát, elhatároztam, hogy egy jótányit sem engedek a termelés konjunktúra-lovagjaival szemben elfoglalt álláspontomból.

Sokáig mérlegettem, hogy melyik piaci kosarunkat vigyem magammal a vasárnap délutáni cseresznyeszedésre. Az öblös besztecei kosarat, a kis „pettyes“-et, a tekintélyes úrtartalmu „váradi“ kosarat, vagy a debreceni „fedeles“-et? ... Végre az utóbbi mellett döntöttem: ne legyen oly szembeötlő, ha szerénytelenül telesszem.

A barátom, — zömök, hunképű, keménykötésű ember, — délutáni álmából kászolódott elő, mikor a présház hűs lakosztályának ajtaján kopogtattam.

— Nyugodt, kényelmes életek van, — jegyeztem meg.

De ő nem felelt. Tempósan, dirmegve-dörmögve felöltözött és aztán a nemrég épült, árnyékos verandán jókora pohár borral kínálta meg.

— Ezt a verandát már a háborus árdrágításból szerzed, ugy-e? — érdeklődtem gúnyosan, köszöntés helyett.

Nem vette zokon. Még egyszer töltött, erősitől, mondta s én fenéki ürittem a poharat, hád pusztítsam ezzel is a kíméletlen árdrágítót.

Aztán a lankára vezetett s öntudatosan tekintett végig háromholdas birodalmán. A cseresznyefák hajladoztak a bőséges Isten-áldás alatt, pedig, tudom, sok-sok kosárral küldött már piacra a barátom. A veteményes kert is dús természetéért. A krumpli-tábla haragoszöld bokrai tömött fészkeket sejtettek. A földi éper hivalkodóan piroslott. A fittal barackján már sűrűn valósodott meg a gazda-reményesség és odébb a szőlőtőkék hosszú rendjein pompás, virágzó gerezdek törtek napvilágra a kékesre permetezett levelek alól.

— Szép, mi? — mondta röviden a barátom.

Pöffszkedésnek éreztem ezt s a vasárnap délutáni nyugalomban látszólag magától, csupán isteni gondozásra megindult általános zsendülés csak megerősítette ellenséges indulatomat a termelőkkel szemben.

Ekkor a barátom könnyedén, mintha csak játékszer lett volna, súlyos kétágú létrát akasztott a vállamra.

— No, indulj vele. Ez már hozzá tartozik a szedéshez.

Megembereltem magam és igyekeztem palástolni erőfeszitésemet. Barátom ekkor megmutogatta nekem a fákat, amelyekről szedhetek. Akkora tekintély és felsőbbség áradt belőle, hogy a paradicsomi gyümölcsfa-mutogató jelenet jutott eszembe. S lélekben már kezdtem meghunyászkodni ökegyelmessége, a termelő előtt — és a létra súlya alatt.

De mentem felvidultam, mikor egy terebélyes fa alatt állottunk meg, amelyen pákosztos darazsak rengeteg pompás, nagyszemű fekete-cseresznyét zümmögtek körül.

— Na, ez éppen nekem való. Itt kezdem meg a munkát.

Ledobtam a létrát. Mit nekem létra? ... És testalkati adottságaimat meghazudtoló fűrgeséggel feltornáztam magam az alsó galyakra. Harmincegynéhány esztendeje nem másztam fára. Reminiszcenciák rohanak meg, —

nem östörténelmi, csak gyermekkoraiak. És a fedeles kosárral karomon büszkén hágtam feljebb és feljebb. Már elfogytak az erős ágak s a cseresznyét ringató galyak még mindig elérhetetlen messzeségből ingerkedtek felém. Kínos nyulkalással sikerült csak egy-egy túlért szemet elérnem, de azok is vagy kisiklottak a kezemből és lepottyantak a földre, vagy szétmállottak gyakorlatlan ujjaim között. Ostoba dolog. Feljebb hágtam, az ágak imbolyogtak, töredeztek alattam, mire én megrémülve ereszkedtem egy fokkal ismét lejjebb. De nem hagytam magam. Újabb törtéteket kíséreltem meg a termőgalyak felé, labavelettem minden egykori tornász ügyességemet, aminek maradványai mégis csak ott lappanganak tagjaimban. Hevesen tűzött reám a koradélutáni nap; ömlött rólam a verejték. Szomjuság kezdett gyötörni — biztosan valami pancsolt borral kínálta meg a barátom, szilkozódtam magamban. S ha sikerült néhány szép szemet hatalmamba keríteni, szomjomat oltottam velük. Félőrai munka után még mindig csak tíz-tizenkét szem futkosott zörögve, kajánul a fedeles kosár fenekén. Engem már a kimerültség környékezett. Ujjaimról csurgott a cseresznyelé, képeket bemaszataltam, ingemen

Irodalmi és történelmi pályázatot hirdet a Magyar Népközösség oradeai tagozata

A pályázóknak Mátyás király életéből kell meríteniük a dolgozatok témáit. A pályázatok határideje 1940 július 31

A Magyar Népközösség nagyváradi és biharmegyei tagozatának elnöksége Mátyás király születésének száz éves fordulója alkalmából történelmi és irodalmi pályázatot kiírását határozta el. E pályázatokon eredeti és másuttal meg nem jelent, vagy elő nem adott munkájával résztvehet minden Romániában lakó magyar nemzetiségű állampolgár.

Feltételek a következők:

1. Tétel címe: „Mátyás király és a renaissance.“ Terjedelme legalább 10, de legfeljebb 20 gépelt oldal. Első díj: 2000 lei, második díj: 1000 lei, harmadik díj: dícséret. Ezzel a tétellel a legalább középiskolát végzettek pályázhatnak.

2. Tétel címe: „Mátyás, a hadvezér.“ Kizárólag középiskolások számára. Terjedelme legalább 5, de legfeljebb 10 gépelt oldal. Első díj: 1000 lei, második díj: 600 lei, harmadik díj: 400 lei. Pályázhatnak a középiskolások felső osztályaiba járó tanulók.

3. Tétel szabadon választott szépirodalmi vagy történelmi értekezés Mátyás király életével, munkásságával és korával kapcsolatos tárgykörből. Terjedelme legalább 10, legfeljebb 20 gépelt oldal. Pályadíj: 2000 lei.

A pályaműveket írógépes írással, a papír egyik oldalára, ritka sorokkal írva kell beküldeni. A meghatározott terjedelmet túllépő dolgozatokat a bírálóbizottság figyelmen kívül hagyja. Minden dolgozathoz jelígel borítékot kell mellékelni, mely belül a pályázó nevét és pontos címét tartalmazza.

Beküldési határidő: 1940 július 31.

Cím: Magyar Népközösség irodája, Oradea, str. Duca No. 9.

A beérkezett műveket a pályázatot hirdető nagyváradi és biharmegyei népközösségi tagozat irodalmi és történelmi szakosztálya bírálja meg, amely a pályázat eredményét legkésőbb 1940 október 15-ig hírlapok útján nyilvánosságra hozza.

Nagyvárad, 1940 május 1.

Dr. Schriffert Béla sk.

közművelődési szakosztály elnöke.

Dr. Soós István sk.
tagozati elnök.

Arvay Árpád sk.
főtítkár.

nagy ilya foltok kenődtek el s a darazsak dühösen harcra keltek velem.

Szólítottam a barátomat, hogy náncsa kérjek tőle, de ő eltűnt, nyomtalanul. Körül néztem. Ah, gyönyörű kilátás. Köröskörül a váradi szőlőhegyek szelid, hullámos vonalai messze alant, egy völgynyíláson át iderüllognak a város részvétlen házai, mit sem sejtő emberek békés otthonai, akik hétfőn a piacon vásárolják majd meg a cseresznyét potom tízzenkét-tizenöt leierért.

Az új verandán fedeztem fel a barátomat. Egy kanosó bor mellett terpeszkedett karosszékekben és egykedvűen pöfökölt.

— Mégis a létrához kell folyamodnom — határoztam el.

Leküsztem a fáról s a puhára kapált, átázott talajon nagy ügyel-bajjal sikerült felállítanom... A kétágú létrára való mászásnak külön tudománya van, épp a napokban olvastam egy egészségügyi közlönyben. E szakismertetek felhasználásával fogtam hozzá az életveszélyes vállalkozáshoz. S miálatt a létrának hol egyik, hol a másik lába süppedt mélyen a földbe, én megosztva az erőfeszítést egyensúlyom fenntartására és a cseresznyeszedés igyekezete között, nagy kinnal mégis elértem egy elég dúsan rakott termőgalyat. Közben arra a megállapításra jutottam, hogy túlságosan kevés keze van az embernek, mert ha a kosarat is fogom, a létrát is, egy galyban is meg kell kapaszkodnom, — akkor mi marad a szedés számára? Beosztással kellett tehát élnem, gazdálkodnom kellett a kezeimmel; rájöttem, hogy a kosarat a létra tetejéhez kell erősítenem s a kapaszkodásnál tisztán az ingó-ringó galyakra kell szorítkoznom. Ez viszont azt eredményezte, hogy vagy leesett a kosár és a kinnal szedett cseresznye szétgurult a földön, vagy pedig félredőlt a létra bizonytalan lábain alatt s egy-egy elcsapódó galy kilendített a szőlőhegyek fölé, amelyek a nyársra hűs dicstelen halálnemét helyezték számomra kilátásba.

Közel két órahosszat vírtam már titáni harcomat s még félig se volt az ötliteres kosár. Hajam csapzottan hullott homlokomra, ingem elszakadozott, darabokra törve éreztem a derekamat, karjaim izomereje felmondta a szolgálatot s egyre jobban összezúgrodott fogyasztlói öntudattal és elégedetlenséggel gondoltam a termelők kíméletlenül kizsákmányoló túlkapásaira.

A barátom közben vérlázító nyugalommal szivarozott a verandán. Vendégei érkeztek: más, vasárnapozó termelők. Jóízűen boroztak és kellemes terefere foszlányai érkeztek hozzám. Még váltogattam néhányszor a létra helyét, újabb és újabb termőgalyokig küzdöttem fel magam, szenvedtem és bünhödtem kegyetlenül. Már csak a becsúgy tartotta bennem a lelket, a teljes kudarcától való páni félelem s minden reményem az volt, hogy a szokásos délutáni zivatar beköszöntése lehetővé teszi, hogy becsülettel szakítsam félbe küzdőmemet. De a vihar — kivételesen — csak az ég alján gyülemlő fellegekben dühöngött távol, sejtélmesen; a nap továbbra is változatlan heveséggel tűzött le reám s én végül tönkretéve és porig alázva adtam fel a harcot és úgy mállottam le a létráról, mint egy darab rongy.

— En aztán többet nem szedek, — líhegtem homlokom törülgetve, — ha száz aranyért adják is a piacon a cseresznyét.

S a fenéketlennek érzett, félig felt kosárral karomon megszágyenülten kullogtam vissza a verandához. A termelők csufondósan mustrálták siralmas állapotomat s barátom kéjjel élvezve elégtételt, följényesen kérdezte meg:

— Na, pajtás, ér-e tizenkét leit egy kiló cseresznye? Jávör Béla.

A magyarországi kereskedelmi miniszter Belgrádba utazott

Budapestről jelentik: Varga kereskedelmi miniszter feleségével együtt a jogoszláv kormány meghívására látogatást tesz Belgrádban. A miniszterrel együtt utazik Karaffiáth Jenő, Budapest főpolgármestere és felesége is. A látogatás egyúttal viszonzása Andres jugoszláv kereskedelmi miniszter budapesti látogatásának.

Könyvek a ponyván

Írta: Rády Elemér

A háboru forrása dühöng körülöttünk. Hatalmas népek vívják élet-halálharcukat egy jobb és boldogabb jövő reményében. A tömegek olvassmányai az óráról-órára újabb és újabb szenzációt ígérő hadijelentések lettek s a költőnek, írónak, de még a tudósnak is talán azt kellene éreznie, hogy másodrangu polgárrá lett. A szép vagy komoly szavak helyett ma a hatalmasabb és erősebb kérlelhetetlen parancsát lesik a világ népei.

Beletörődhet-e az író, az elhivatottság fanatikusa abba, hogy hallgasson és megvárja a szebb és békésebb napok eljöttét. Mint minden nagy háboruban, most is az írók adták meg a feleletet, amely erőlyes és határozott tagadás. Az író nem hallgat el és nem hallgattatja el magát a háborúk zajában sem. *Inter arma non silent musae.* A nagy tömegek figyelmét lekötötte a fegyverek zaja, de a harci zajon mindenkor áttört a költő mélyesen emberi hangja. Talán ezt a mélyebb tanulságot kell keresnünk az 1940. évi magyar könyvnap mögött is. Az esztendőről esztendőre megrendezett könyvnapok szervezőit az a nagy kulturpolitikai elgondolás vezette, hogy az írónak nem szabad elvonulnia a magányosság elefántcsonttoronyába, az író csak akkor áll hivatása magaslatán, ha tisztában van azzal, hogy missziót teljesít s műve nem éteri magaslatokban gyökértelenül lebegő alkotás, hanem vagy a százszekrek lelkeiben élő vágyak és kívánságok művészi kifejezője, vagy útmutatás, a jövő nagy céljainak felragyogtatása, ösztönzés a jobb és igazabb jövő építésére. Az író szerves része a nemzeti közösségnek, amelyből vétetett és népi hanyatlások tragikus jele, ha az író erről megfeledkezik.

Amikor néhány esztendővel ezelőtt az első magyar könyvnapot megrendezték, azt akarták elérni, hogy a széles rétegeknek figyelmét felvívják az utcai ponyvára hárakott irodalmi alkotásra s az író és olvasó között a közvetlen kapcsolatot is megteremték. A ponyva addig csak fércműveknek adott otthont. Az utcák forrágában csak a hangos rikkanások ígáltak a szenzációt ígérő olvasmánnyal, az irodalmi alkotás pedig szerényen az elegáns könyvesboltok üvegkirakatából kinálta magát. A könyvnapokkal meg akarták törni ezt az előkelő zárkózottságot. Az irodalom kivonult a három-négy napra jelölt utcai sátrakba, amelyeknek könyvespulija elé maga az író állt oda, hogy puszta jelenlétével hirdesse a profanus vulgusnak: itt vagyok, szólok hozzád és értek.

Ezt a célt szolgálták esztendők óta a könyvnapok. Ez a mélyebb hivatás és tanulsága annak, hogy néhány napra az utcai ponyváról a fércműveket kiszorítja a tiszta irodalom. És még valami: ezeken a könyvnapokon az író, aki ott ül a sátorban és autogrammot ad egy-egy eladott könyvére, közvetlenebb, szinte azt mondhatnák, fizikai kapcsolatba kerül az olvasóval. Kétségtelen, hogy az ilyen könyvnapi bemutakozásoknak vannak kihatásai is. De túl a kinövésen, a könyvnapok mégiscsak missziót teljesítenek s hirdetik, hogy az irodalom a tömegekhez akar szólni. Az 1940. évi könyvnap pedig tanúságtétel emellett, hogy a forrongó háborúk örvényeiben sodródó Európában a költőnek és írónak is van mondanivalója. A Budapest utcáin három napon át ponyvára terített könyvhalmok ezt a tanúságot hirdetik a járókelőknek s mikor a könyvnapok mérlegét nézzük, örömmel állapíthatjuk meg, hogy ezek sikerrel zárultak. Az igazi és tiszta irodalomnak — ami alatt a népi lelkekben gyökerező írói alkotásokat értjük — megnövekedett a vásárlótábora és sokszor talán a napi szükséglettől elvont fillérekből került egy-egy „jó könyv” a magyar családok asztalára. Az 1940. évi könyvnap után az író és olvasó kapcsolata ismét mélyült s az író azzal a tudattal folytatja misszióját, hogy szavára a tömeg lelke rezonál.

Ha a könyvnapok szociológiai mérlege mellett a könyvnapok alkalmából ponyvára dobott művek belső súlyát is lemerjük, ugyancsak meglepő állapíthatjuk meg, hogy az 1940. évi könyvnapi termés jó és gazdag volt. A költő, a prózaíró, a tudományos könyvek szorgalmas alkotója egyaránt helyet kapott a sátrakban.

A könyvnap versköteteiből öt, valóban igen magas értékű kötetet kell kiemelnünk. Az egyik Ady Endre összes műveinek izléses bibliopapíron kiadott gyűjteménye, amelyet az Athenaeum új kezeltetése hozott már piacra. Ennek az egyik leg-

A városok téli tűzifaellátásának kérdéséről beszélt a mezőgazdasági miniszter

Az erdőügyi, közigazgatási és katonai hatóságok együttműködésével megoldhatónak látszik a kérdés

Bucurestiből jelentik: Az ország erdőmérnökeinek szervezete a napokban széleskörű értekezletet tartott a fővárosban. Az értekezleten több erdőügyi szakértőn kívül megjelent Jonescu Sisesti földművelésügyi és birtokügyi miniszter is, résztvevő ezenkívül a gyűlésen Rudolf Müller, a német birodalom romániai faügyi megbízottja.

A gyűlésen előbb Drăcea, a szervezet elnöke szólalt fel, majd Rudolf Müller emelkedett szólásra. Beszédében méltatta a román-német kereskedelmi kapcsolatok jelentőségét. Hangsúlyozta, hogy ezek a kapcsolatok tárgyilagossá és személyes természetűek. A kapcsolatok kimélyítését szolgálják majd a kölcsönös diákcsera-csere és a különböző értekezletek.

Müller Rudolfot felszólalása után a szervezet levelező tagjává választották.

Jonescu Sisesti beszélt ezután. Általános

erdőügyi kérdések után a városok tűzifával való ellátásának problémájára tért át.

Nagy gondot kell fordítanunk erre a kérdésre — mondotta — hogy az ország lakosságát a jövő télre kellő mennyiségű tűzifával lássuk el. Nagy akadályokat kell legyőznünk, ami csak akkor válik lehetővé, ha az erdőmérnökök vállvetve látnak munkához a közigazgatási és a katonai hatóságokkal. Az erdőmunkálatok, a szállítások mind ennek a három tényezőnek közös munkájának jegyében fognak folyni s remélhetőleg a rendelkezésünkre álló hónapok alatt el látjuk tűzifával a lakosságot. A tűzifával való ellátásnak igazságos és arányos alapon kell megtörténnie s nem szabad kivételeket tenni másoknak a hátrányára és kárára. Ehhez azonban az is szükséges, hogy a vonatkozó törvényeket kellő időben és kellő helyeken alkalmazzuk.

Valuta- és devizaárfolyamok a német megszállás alatt levő országokban

Hollandia, Belgium és Norvégia megszállása új helyzeteket teremtett gazdasági és pénzügyi téren, amelyek érdeklik mindazokat, akiknek ezekkel az országokkal gazdasági és pénzügyi kapcsolataik vannak. A helyzet egyelőre a következő:

A német uralom alatt maradt holland cégek és magánosok tulajdonát képező alapok tekintetében a Londonban székelő holland kormány magának tartotta fenn a döntés jogát.

Az Egyesült Államok kormánya, noha zárlatot rendelt el az Amerikában lévő összes holland és belga alapokra, elismerte a londoni holland kormány rendelkezési jogát a holland Nemzeti Banknak az Egyesült Államokban lévő aranykészlete fölött.

Ha elismerik a Pierlot kormány törvényes voltát is, az Egyesült Államok kormánya ennek is ugyanolyan jogokat biztosít, mint a holland kormánynak, vagyis rendelkezési jogot a német megszállás alatt maradt belga vállalatok, bankok és magánosok alapjai felett.

A norvégekre vonatkozólag még egyetlen ország sem hozott végleges határozatot.

Angliában az összes, német megszállás alatt lévő belgák követeléseit zárta az Angol Bank.

Hasonló elbánásban részesítette az Angol Bank a német megszállás alatt lévő norvégek követeléseit, az eszerül-estetre létesülő különleges kötések és rendezések kivételével.

Londonban a belga frank árfolyamát csak a 20 font sterlingig terjedő beváltásokra állapították meg, a belga menekültek részére. Más, általános rendelkezést még nem adott ki az angol kormány.

Az angol bank személyenként 155 holland forintig a holland menekültek részére 7,68 holland forintot árfolyamon vált be egy font sterlinget. Hivatalosan azonban a holland forintot nem jegyzik a londoni piacon.

A német megszállás alatt lévő norvég bank 17,75-ös árfolyamon kezdte meg a norvég korona jegyzését 1 font sterlingért; egy dollár ára pedig 4,41 norvég korona.

nagyobb magyar könyvkiadóvállalatnak a vezetésében néhány hónappal ezelőtt korszakalkotó fordulat állott be. Az Athenaeum a baloldali zsidó szellemnek — itt aaták ki a rossz emlékü Est-lapokat — egyik fellegvára volt. A vállalat új kezekbe került, élére keresztény emberek állottak, akik a hatalmas vállalatot keresztül bizonyára új szellemet visznek be kiadványaikkal az irodalomba. A zsidó Athenaeum a magáénak vallotta Adyt, a keresztény Athenaeum most bebizonyította, hogy Adyt a baloldali hiába igyekszik kisajátítani magának, Ady magyar érték.

A másik négy költői alkotás a halkszavú, tragikus sorsú Juhász Gyulának, a szegedi poétának összegyűjtött versei, a fiatalon, ugyancsak tragikus sorsot ért József Atilla összegyűjtött költeményei és két ma is élő poétának, Erdélyi Józsefnek és Illyés Gyulának eddig megjelent versei. Erdélyi József nevénél egy pillanatra meg kell állnunk. Talán Erdélyben kevesen ismerik, pedig az újabb poétanemzedék egyik legtehetségebb képviselője. Harcos szellem, aki nem törődve a támadásokkal, meg merte énekelni a tiszacszlári Solymos Eszter tragédiáját. Egy zsidó kritikus akkor azt írta róla, hogy Erdélyi József, a költő meghalt. Most fiatal magyarok könyvkiadószövetkezet adta ki összes verseit.

Talán a legnagyobb szeretettel a szlovákiai magyarok bemutatkozásáról kell szólnunk. Ez a szórvány-magyarság Csehszlovákia széthullása és az önálló szlovák állam megalakulása után új pályán kellett, hogy megindítsa élete vérkeringését. Kevesen vannak és szórványokban élnek, első bemutatkozásuk mégis szép és imponáló volt. Egy tíz füzetes kis sorozatban a mai szlovákiai élel hű képét mutatták be, de essay-el, novellákkal és verskötetekkel is felvonultak a könyvnapi sátrakba.

A katolikus szellemiséget két kitűnő munka

reprezentálta. Az egyik Péterffy Gedeonnak, a finomra csiszolt egyházi retorika mesteréről, Tóth Tihamerről megajzolt portréja, a másik pedig Schütz Antal „A házasság” című nagy értékű tanulmánya. A katolikus világnézetű irodalom olvasói Schütz Antal minden alkotását örömmel fogadják, mert a kiváló egyházi író nemcsak Prohászka Ottokár műveinek volt hozzáértő kiadója, hanem a prohászkaí szellemiség legkiválóbb folytatója, aki szinte bámulatos biztonsággal tudja a modern ember és a mai élet problémáit a katolikus világnézet nagy szintézisébe feloldani.

A könyvnapi kiadványok sorában egy egész sor kitűnő és valóban hézagpótló munkát sorolhatunk fel. Hogy csak néhányat említsünk: Csebi Pogány István izléses Rembrandt könyve, Rexa Dezső Pest-Buda sétái, Janus Pannonius verseinek fordítása, egy erdélyi írónak, Tóth Istvánnak a magyar disztés alapformáiról írott hézagpótló könyve, amely különösen nagy sikert aratott, Kosztolányi Dezső két posthumus kötete, Dallos Sándor Mezei mirakulum című könyve, Horváth Jenőnek Nagyvárad történetéről írott könyve, az esszében pedig Németh Lászlónak bizonyára sok vitára okot adó „A minőség forradalma” című négykötetes tanulmány-sorozata. Egy könyvre, amely talán a legaktuálisabb kérdéssel foglalkozik, még külön is visszatérünk majd és pedig Juhász Vilmosnak a Nyersanyagháború c. hatalmas munkájára, amely a mai nagy világháború legvégső okait, a világ nyersanyagkészletének aránytalan megosztását tárja fel.

Íme az 1940. évi magyar könyvnap mérlege. Talán nem tettem rossz szolgálatot, ha az erdélyi magyarságnak csak így egy rövid cikk keretében is képet adtam az esztendő szellemi termésének egyik legfontosabb állomásáról. Összegezve mindent, örömmel jelenthetem: A termés jó és tiszta volt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, IL. KAROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 leí.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A **bucuresti időjárás** kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: **Élénk szél, sok helyen zivataros eső, a hőmérséklet csökken.**

Zürichi nyitás. Párizs —, London 16.25, New-york 446, Milánó 22.50, Berlin 178.25, Belgrád 10, Bucuresti 225.

A **felcsiki espereskerület római katolikus iskoláinak 46 abszolváló növendékéből 28-nak sikerült a vizsgája.** Csikszereda. Saját tud. A napokban tartották meg a hetedik osztályos növendékek abszolváló vizsgáit a felcsiki esperesi kerületek hitvallásos iskoláiból. A Giurgescu tanügyi felügyelő elnöksége alatt működő vizgabizottság az előállított 46 tanulóból 28-at talált alkalmasnak az abszolváló vég bizonyítvány kibocsátására és így 18 növendék elbukott.

Fürdővonat és közvetlen kocsis Buziásra. Temesvár. Saját tud. A vasutigazgatóság forgalomba helyezte az 1203. és 1204. számú vonatokat Temesvár és Buziás között. Ezek a vonatok a menetrendben, mint idényvonatok — fürdővonatok — szerepelnek és szeptember 15-ig maradnak forgalomban. A vonatok egyike reggel 8.20 órakor indul Temesvárról, míg a másik este 19.40 órakor érkezik Temesvárra. A vasut egyúttal közvetlen kocsikat helyezett forgalomba Bucuresti és Buziás között. A közvetlen kocsik a 103. és 104. számú gyorsvonattal közlekednek Bucuresti és Lugos között s ott ezeket a közvetlen kocsikat a lugos-buziási vonathoz csatolják. A közvetlen kocsik a Bucurestiből reggel 6.14 órakor érkező gyorsvonattal fut be Lugosra, este pedig a 22.45 órakor Lugosra érkező gyorsvonat viszi vissza Bucurestibe.

Elfogták a gyergyótölgyesi rablógyilkosság negyedik tettesét is. Csikszereda. Saját tud. Annak idején jelentettük, hogy több évvel ezelőtt elkövetett rablógyilkosságról szerzett tudomást a gyergyótölgyesi csendőrség. Három évvel ezelőtt Szabó Zoltán gyergyótölgyesi cigánytól éjjeli szállást kért és kapott Bors Sándor marosmegyei koldus. A koldusról úgy tudták, hogy jelentékeny összegű készpénz vagyona van, melyet állandóan magával hord. Szabó Zoltán vadházastársa Moldovan Anna, sógora Moldovan András és Ötvös András cigányok éjjel fejszével agyonverték a koldust, magukhoz vették a koldus tiz-ezer leí készpénzét és azon megosztzkodva, a holttestet a szemétdombon ásták el. A csendőrség csak nemrégiben tartóztatta le a tetteseket, akik közül azonban Ötvösnek sikerült megszöknie. Körözés folytán a marosmegyei csendőrség most elfogta Ötvöst is, akit beszállítottak a csikszeredai fogházba, vizsgálati fogságban levő tettestársai közé.

A szentírás a hagyomány és a magánnyilatkozatás adataiból rajzolja meg ebben a könyvben a világhírű szerző a Boldogságos Szűz életét s kiváltságos méltóságát

Árvíz, vihar és jégeső pusztít országszerte

Dés környékén ötvennél több áldozata van a viharoknak és az árvíznek

Bucurestiből jelentik: **Dés környékén borzalmas felhőszakadás és árvíz pusztít. A megáradt patakok vize olyan gyorsan öntötte el a falvakat, hogy a lakosságnak még menekülésre sem volt ideje. Eddig ötvennél több férfi, nő és gyermek holttestét vetette ki az ár. Az áldozatok száma azonban jóval nagyobb ennél. Sok háziállat is elpusztult. Az egyik község iskoláját és csendőrlaktanyáját az ár valóságos leborotválta a föld színéről. Az Ókirályságban is árvíz, vihar és jégeső pusztít. A gazdasági kár felbecsülhetetlen.**

A Csikmegyei Állami Tanítók Egyesülete közgyűlést tartott. Csikszereda. Saját tud. A Csikmegyei Állami Tanítók Egyesülete a napokban közgyűlést tartott. A gyűlésen N. Diaconescu, a Nemzeti Gárda csiki parancsnoka elnökölt. Napirendi kérdéseken kívül elhatározta a közgyűlés, hogy Tanító Otthont létesít, melynek felépítésére már tekintélyes alap gyűlt össze. Nástăsescu, csikmegyei tanügyi felügyelő indítványára táviratot küldöttek öfelségének, Petre Andrei közoktatásügyi miniszternek és Toni nemzetnevelési államtitkárnak.

Elűtött a szekér egy öregasszonyt. Nagyvárad. Saját tud. Tegnap délben súlyosabb természetű elgázolás történt a város háza közelében. Özv. Pollák Józsefné 82 éves asszony, aki a Lunga-utca 8. szám alatt lakik, a város háza előtt át akart menni az uttesten, amikor egy arra haladó falusi szekér elűtötte. Özv. Pollák Józsefnét több zuzódással a kórházba szállították.

Kiesett a hátulsó kerék s felrobbant a gépkocsi benzintartálya. Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő gépkocsiszerecsélenség történt tegnap délután a főváros Pantelimon nevű elővárosában. A 12.975 jelzésű bérgépkocsinak, amelyet Al. Ghita nevű gépkocsivezető vezetett, a kocsigyár előtt hirtelen kiesett az egyik hátulsó kereke. A teljes sebességgel haladó kocsit hátulsó része oly erővel vágódott az uttesthez, hogy az ütődéstől a benzintartály felrobbant s rövid pillanatok alatt lángokban állott az egész jármű. A gépkocsi teljesen elégett. Emberéletben nem esett kár.

Egészségügyi hét Csikszeredában. Saját tud. Drimba József alezredes-megyei főnök rendelkezése megkezdődött a városban is a miniszterileg elrendelt egészségügyi hét. A megyefőnök vezetése alatt bizottság alakult, mely végigjárta a város külső negyedeit és a tapasztaltak alapján utasításokat ad a lakosságnak. A bizottság, melynek tagjai Szász Gerő polgármester, dr. Tincu Valér városi tisztiorvos, Darvas Stefan állami tanító, dr. Sbarcea alpolgármester, valamint az országos és katonai előképzős szervezetek parancsnokai, elrendelte, hogy minden házat újra kell egy kívül, mint belül megszeli, a trágyát ki kell hordani a mezőre, ki kell főzni az ágy- és fehérművet, ki kell takarítani a kutyákat, stb. A tárgyilagosság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy az itteni lakosság minden rendelkezés nélkül is, vele született rend- és tisztaságérzéséből kifogástalanul ügyel a tisztaságra.

Terményárak Nagyváradon. Saját tud. Az ünnepeknek tudható be, hogy a terménypiacon még az eddiginél is nagyobb lanyhulás volt észlelhető. Semmi élénkség nem mutatkozott. Gyenge kínálat és kereslet. Az árak a következőképpen alakultak: Buza, mint az elmúlt héten 620—640 leí, árpa 560—570 leí, rozs 560 leí mázsánként. Tengeri alig van a megyében. A szükségletet főleg a szomszédos megyékből elégítik ki. Ara 500—520 leí. Korpa 380—400 leí mázsája. Blokkált napraforgó mag hivatalosan megállapított ára 850 leí, de termelőknél (nem blokkált) valamivel drágább 860—870 leí. Tökmag 1450 leí mázsánként.

Sorozatos öngyilkosságok Csik megyében. Csikszereda. Saját tud. Okos István csikszögödi 65 éves gazdálkodót hozzátartozói a csürben felakasztva találták. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. — Brăniște Vladimir, a csikszeredai törvényszéki fogház őrét, a csikszentkirályi csendőrség egyik járőre, Udvari Ignác mezőőr csürében felakasztva találta. Tette-csikszeredai törvényszéki fogház őrét, a csiksmann Alfréd, a helybeli csendőrszakasz tényleges katonája, egyik reggel öngyilkossági szándékból magára lőtt. Beszállították a kórházba. Állapota nem életveszélyes.

SPORTHIREK

Vereséget szenvedett a Venus Belgrádban. Belgrádból jelentik: Az országos bajnokságot, a Venus a Kis Középeurópai Kupa mérkőzése során a BSK-től 3:0 (3:0) arányban vereséget szenvedett.

A Szeged FC legyőzte az AMTE-t. Aradról jelentik: A Szeged FC csapata hétfőn a munkáscsapatokkal mérkőzött és 3:1 (2:0) arányban győzött.

Ejszakai jelenés

Nem mindennapi látványban volt részünk az elmúlt éjszaka.

Barátommal sétálgattam az egyik forgalmas téren, az enyhén „tavaszias” és csodálatosképpen esőtlen éjszakában. Barátom is hírlapíró, természetes tehát, hogy beszélgetésünk tárgyát nem a zajló nemzetközi események képezték. Személyes élményéről beszélt és éppen egy izgalmas jelenetet fejtett ki bő részletességgel, amikor mellettünk elszáguldó fiatalemberekre lettünk figyelmesek. A fiatalberek egy csoportban szaladtak, majd mintegy adott jelre szétváltak és különböző irányban rohantak tovább.

Mintha üldöznék őket, nagyon meg vannak ijedve — állapítottam meg.

Alig haladtunk még néhány lépést, amikor megdöbbenve álltam meg. Nem akartam hinni a szememnek. Az utca közepén a legteljesebb „neglizsében” egy férfi tűnt fel, a fiatalberek után szaladt, valamint kiabált és karjaival hadonászott. Mikor közelebb ért, láttuk, hogy pizsamában és mezitláb van.

— Biztosan futóbajnok s most tartja edzéseit — szólalt meg a barátom.

Az apró emberke megjelenése pizsamában és mezitláb, nem kis feltűnést keltezt az éjszakai utcán. Senki sem értette, hogy mit akar. Barátommal együtt azonban már kezdtek érteni a dolgot. Megfordultunk és szaladtunk vele, mert kíváncsiak lettünk a fejleményekre. Egyszerre csak megszólaltak a rendőrsípek és a rend gyéren elhelyezett őrei szintén elkezdtek szaladni utánunk. Ugy nézett ki a dolog, mintha most már minket üldöznének. Az éjszakai „tűnemény” ekkor már eltűnt a Vlahuta-utcában. De néhány perc múlva ismét visszatért a Bémer-térre. Ekkor azonban már sétálva jött. Egykedvűen, mit sem törődve az emberek ámulatával. A sarkon ismerősökkel találkozott, akiket közvetlen egyszerűséggel üdvözölt. Az egyiket háthaütötte. Megdöbben arcok fordultak feléje. Képzelték, hogy mit gondoltak hirtelenében.

Kitűnt, hogy ittas fiatalberek verték be lakása ablakát és ő az ablakon kiugorva, üldözte őket.

— Hol lakik? — kérdezték.

Egy külvárosi utcát nevezett meg.

Bármennyire is sajnáljuk, nem álltuk meg nevetés nélkül. Egyik kérdést a másik után intézték hozzá és a jökendélyű emberek alaposan kimulathatták magukat. Ilyeneket kérdeztek tőle:

— Nem fázik? Nem érzékeny a talpa? Nem lesz könnyen náthás? Nincs melege? Mi történt volna, ha ebédutáni álmában zavarják meg?

Ő mindenre készségesen válaszolt.

Két tábor alakult ki. Az egyik azt vitatta, hogy meg fog hűlni, a másik tagadta. Közben valahonnan előkerült két rendőr és elmondták, hogy a fiatalberek eltűntek, nem sikerült őket elcsipni. Erélyesen felszólították a futóbajnokot, hogy azonnal térjen haza. Erre a futóbajnok sértődött meg. Nem értette meg, miért kell neki gyorsan eltávoznia a Bémer-térről. Lassan mégis elindult. A tömeg egy darabig vele tartott. Alaposan megmondta a véleményét a gyáva fiatalberekéről, akik nem akarták őt bevárni, hiába szaladt utánuk.

Lassan elmaradtak az emberek, barátommal együtt azonban egészen hazakisértük.

Az ablakban már várta a felesége. Hol voltál idáig? Meg fogsz hűlni — ezzel fogadta.

A kis ember, aki eddig a körülményekhez képest nyugodtan viselkedett és úgy látszott nem lehet kizökkenteni a közönyéből, most hirtelenében elvesztette a türelmét. Mintha most jutott volna eszébe, hogy miről van szó, ékteleen karagra gyúlt az ablakbeverő társaság ellen. Szidta, átkozta őket s mint aki parázson táncol, kapkodni kezdte a lábait...

...Az ablakbeverők elmenekültek, de az üvegeserepek ott maradtak és véresre vágták a talpát... (b. s.)

Képek az események sodrában

Az olasz hadsereg vezérkara:

Badoglio
tábornagy, Mussolini
vezérkari főnöke

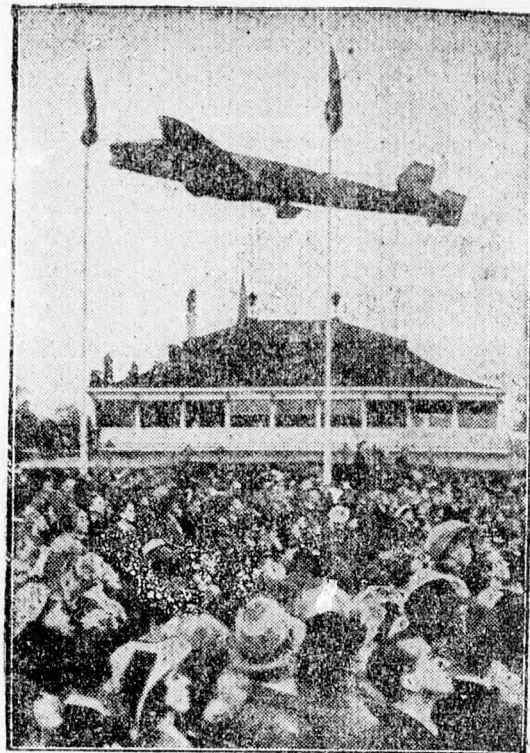
Graziani
tábornagy, a gyalog-
ság főparancsnoka

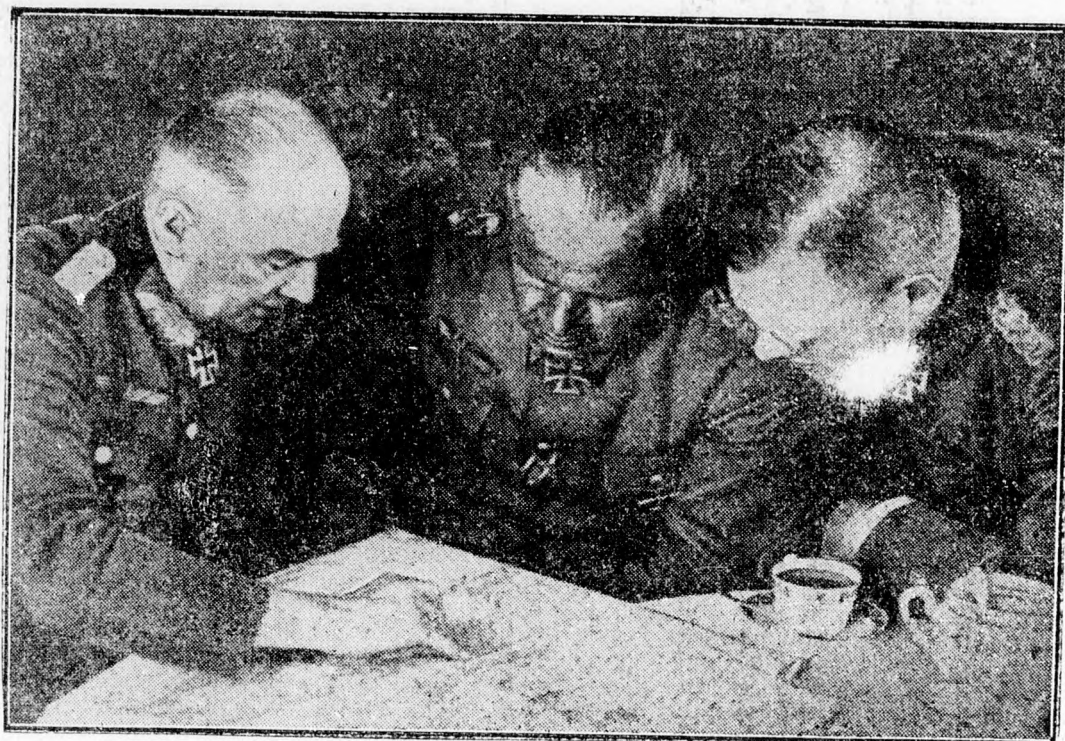
Cavagnari
tengernagy, a hajó-
had főparancsnoka

Pricolo
tábornok, a légihad-
erő főparancsnoka

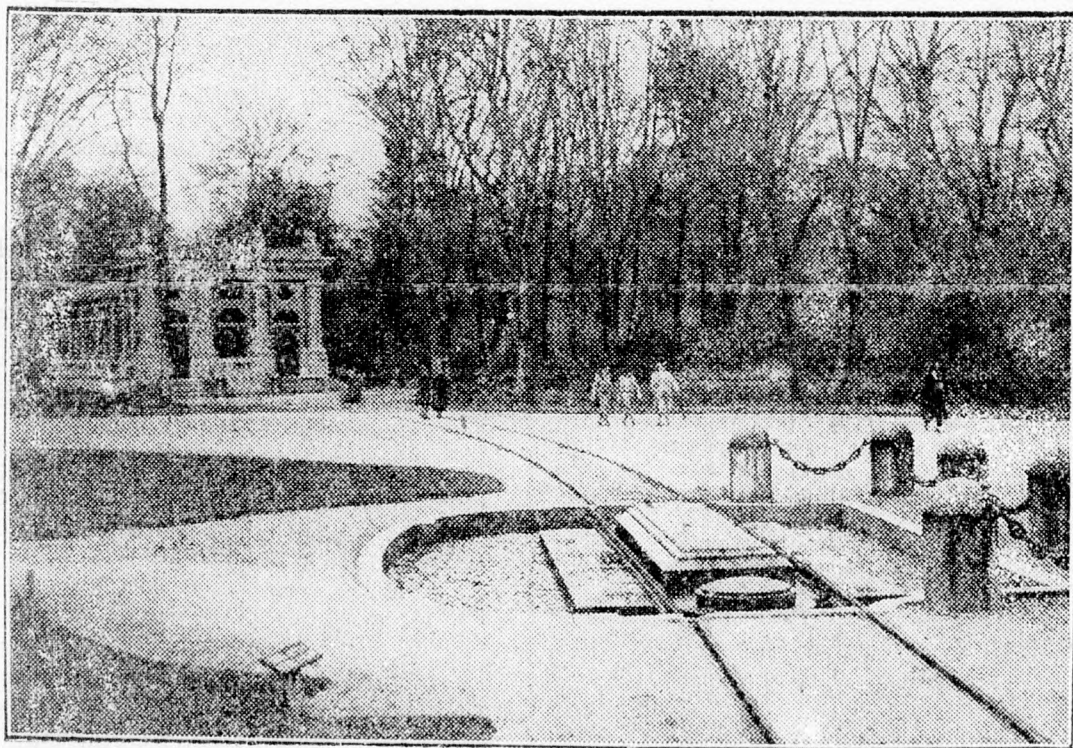
Légvédelmi népgyűlés Stockholmban.

Brauchitsch, a német haderő főparancsnoka (baloldalon) von Richenau (középen) vezérő tábornokkal tanácskozik.

Angol légeihárító ágyú.

Az 1918-as fegyverszünet helye, a compiégné-i erdő német kézben van. A fegyverszünet előkészítő tárgyalásait egy vasúti kocsiban folytatták le. Képünkön jól látható a vasúti kocsi emlékkövel megjelölt helye.

Talált!
A bombavető megfigyelője boldogan
jelenti a találatot.

A német-magyar gazdasági tárgyalások

Budapestről jelentik: A német-magyar gazdasági tárgyalások június 25-ikén kezdődnek. A tárgyalásokat német részről Clodius, magyar részről Nickl Alfréd vezeti. Clodius jelenleg Rómában van és lehet, hogy az ottani tárgyalások elhúzódása miatt egy-két nappal eltolódik a budapesti tárgyalások megkezdése.

A Fekete-tenger első áldozata

A felfordult tutajról a vízbe zuhant egy fürdőző fiatal tisztviselő.

Constantából jelentik: Tegnap az első meleg nyári napon megkezdődött a tengerparti kikötőkben a fürdőidény. A fürdésnek már az első napon megvolt a halálos áldozata.

Ovanez Apcarian 24 éves constantai kereskedelmi tisztviselő a „Modern” strandon fürdött néhány barátjával. Deszkaszálakból tutajt állítottak össze a fiatalember bevezette a mély vízbe. Egyre a tutaj megbillent s Apcarian belezuhant a vízbe. Barátjai a parti mentőszolgálat csónakjával azonnal segítségére siettek s még élt, amikor eszméletlen állapotban a partra mentették. A segítség azonban már elkészt s a fiatalember többé nem tért magához.

Érdekes, hogy a mentés izgalmas pillanataiban a fiatalember barátjai közé furakodott egy zsebtojás a kiemelt három ezer leit az áldozat zsebéből.

Szigoru vizsgálat indult a felelősség megállapítására.

Lefülett egy nagystilű zsarolót a brailai rendőrség

Fenyegető levéllel háromszázezer leit akart kicsalni egy nagykereskedőtől

Brailából jelentik: Obermann A. brailai nagykereskedő napi postájával egy aláírás nélküli zsaroló levelet kapott. Az ismeretlen levélíró azt követelte a nagykereskedőtől, hogy másnap reggelre borítékban helyezzen el 300 ezer leit a szomszédos park megjelölt fájának tövében. Ha a követelést nem teljesíti, vagy értesíteni merésze a rendőrséget, akkor halállal lakol. Obermann bármennyire is megijedt a fenyegetéstől, mégis értesítette a rendőrséget. Másnap reggel a titkosrendőrök leszállítottak a parkban és az arra sétálókat minden további nélkül őrizetbe vették. Az őrizetbe vettek közül egy Ardavani Athanasiu nevű constantai illetőségű egyént találták leggyanúsabbnak. A keresztkérdések, írásszakértő bizonyítékának súlya alatt Ardavani bevallotta, hogy ő küldte a zsaroló levelet. Megállapították, hogy büntetett előéletű egyén s lakásán betörőszerszámokat is találtak, amelyeknek segítségével be akart hatolni a nagykereskedőhöz.

Elsőrendű forrásmunka.

P. Gyenis András:

Jezsuita arcélek

című műve. Ez a könyv a 400 éves Jezsuitársaság életét és történetét adja 21 jeles jezsuita sorsának és működésének a tükrében.

Több jeles író adja itt tudása legjavát!

Az újkor félelmes válságai között mindenütt ugyanaz a megnyugtató biztonság, nagyvonalúság, tetterő, lendület és hősiesség.

Ára: 190 lei és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

1940 június 1-én nyílt meg a

Grand Hotel Movila és Băilor szállodák

Carmen-Sylva Fekete tengeri fürdőn

50 százalékos vasuti kedvezmény

180 szoba, 300 ágyval, fürdőszobák, teljes komforttal és luxus ágyneművel felszerelve.

Elsőrendű étterem, román, magyar és nemzetközi konyhával.

Nyitva június 1-től szeptember 1-ig.

Rheuma, isias, angolkór, skrofula, női betegségek, csont, tuberkulozis, derékfájás és általános gyengeségben szenvedők biztos gyógyulást kapnak.

Pausálkurák, hideg és meleg iszapfürdőkkel.

20 napos kura meleg iszapfürdőkkel, taxákkal együtt

Lei 7.000.- és lei 8.300.-

egy személy részére, vagy 10 napos kura két személy részére szóló jegyfüzetek alapján. Jegyfüzetek, prospektusok és jelentkezések szobák lefoglalása végett lapunk kiadóhivatala utján, Oradea-Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 5. Forduljon bizalommal kiadóhivatalunkhoz.

„Nemzetközi zsupori kiállítás”

Séta a brassói római katolikus főgimnázium iskolai szövetkezetének kiállításán

Brassó. Saját tud. A római katolikus főgimnázium növendékei több mint egy éve végzik — mindennapi rendszeres tevékenységükön kívül — szorgalmas munkájukat a „Zsupori” iskola szövetkezet égisze alatt. Ez a munka a legnagyobb csendben folyik, de annál nagyobb lelkesedéssel és kitartással.

Most léptünk először kiállításunkkal a nyilvánosság elé — mondja Fejér Pál tanár, a Zsupori megteremtője és fáradszorgos vezetője.

Először a szövetkezet boltját és raktárát tekintjük meg. Nagy szekrényekben vannak elraktározva az árúk. Várják az új iskolai év kezdetét. Példás rendben sorakoznak egyik polcon az írások. Mellettek tinta. S tanulói felszerelések színes egyvelege.

Az üzleti könyvekből megtuljuk, hogy a szövetkezet 1939 januárjától 104.309 leinyi összeget forgatott meg. A netto forgalma a jelenlegi iskolai év végén 6436 lei. Taglétszáma jelenleg 212, akik belépésük alkalmával 20 leit fizettek egy-egy üzletészert. Iskolai év végén minden egyes üzletészert 10 lei osztalékot fizetett a „Zsupori”.

Pompás eredmény! Megérdemli a Szövetkezet tisztikara, hogy nevüket feljegyezzük. Ime a névsor:

Elnök: Fejér Pál tanár, alelnök: Kerekes Szilárd, könyvelő: Páll István, pénztáros: Nemes Nagy Zoltán, üzletvezetők: Alt László és Egető Béla, ügyvezető: Fabricz József, könyvtáros: Linc Zoltán és szövetkezeti helyeggyűjtő: Kerekes István diákok!

Lássuk most a kiállítást!

A folyosón hatalmas plakátok jelzik, hogy a „Nemzetközi Zsupori Kiállítás” csak tíz napig tart. A kiállítás színhelye az intézet nagy zeneterme. A kiállítók természetesen a szövetkezet diák tagjai.

Első pillanatra megállapíthatjuk, hogy a kiállításon a technika uralkodik. A technika századában ez szinte természetes.

Rádió, Vitorlázó repülőgépek. Traktor. S újra repülőgépek. Ezek ötlenek legelőször szemünkbe. Ezek közül a legelső helyen áll egy rádió készülék, amelyet Bossányi Dénes hatodikos diák tervezett és készített a készülék 1 lámpás és hullámhossza 20-tól 2 ezerig terjed. Pompás munka, amelynek minden porcikája a született szakember kezének a nyomát viseli. Nagyon ügyes munka Györfy Gyula negyedikos dedektoros készüléke is.

Bartha Sándor IV-es villanymotoros traktor szintén elsőrangú munka. Amikor üzemben van, szinte el sem hiszi az ember, hogy egy negyedikos diáknak a műve. Megemlítsük méltó az első osztályos Hold Péter repülőgép modellje. Nem marad messze a rádióépítő Bossányi Dénes repülőgépjétől.

A képzőművészetben Nemes Nagy Zoltán VI-os áll az első helyen, beszédes festményeivel és rajzaival. Lélek, fantázia és szín van minden munkáján. Kiss Sándor gipszmintái szintén kiemelkednek a kiállított tárgyak közül. Gracsó Mihály hetedikos gobelin munkái valóságos meglepetést okoznak. Fabricz József magyar motívumos könyvkötészetét szintén ügyes munka. Megemlítsük méltó munkák még Major Dezső III-os linealemmetszetét és Bartha Sándor IV-es fadaragásait.

A fényképezésben Páll István VII-es képei állanak az első helyen. Mellette Bálint Vince VII-es képei ragadják meg figyelmünket. A IV-es Harmath Zoltán felvételei érdekesek.

Ötletes szövegű és rajzu plakátok is szerepelnek a kiállított tárgyak között. Ezek a plakátok a szövetkezet áruira, főleg étvágycsillapító termékeire, hívja fel a nézők figyelmét.

A figyelmet érdemlő kiállításról azzal az érzéssel távoztunk, hogy a főgimnázium tanári kara a rendszeres nevelésen kívül mindent elkövet, hogy a gondjukra bízott ifjúságot a jövőnek nevelje.

Itt említjük meg, hogy a főgimnázium szombat délután tartotta meg évzáró ünnepélyét, amelynek műsorán zene, szavaltat és beszéd szerepelt. Az intézet nevében a bucsuzókhoz dr. Wildt József igazgató beszélt, a tőle megszokott közvetlenséggel. A műsorból kiemelkedett Biró András V-s zeneszerzeménye, mely a diákzenekar adott elő P. Jánosy Ferenc vezénylete mellett. A legjobb tanuló címét Alt László VII-es kapta egy bahérág kíséretében. A következő két legjobb tanuló Handrő Dezső és Kerekes István szintén jutalomban részesültek. A „Zsupori” kiállítói közül a következők kaptak pénz vagy más jutalmat:

Gracsó Mihály VII. o., Bossányi Dénes VI, Barta Sándor IV, Kiss Sándor IV, Fabricz József VII, Nemes N. Zoltán VI, Egető Géza III, Sárközi Károly III, Páll István VII, Bálint Vince VII, Márk András V, Harmath Lóránt IV, Major Dezső III, Bende Imre III, Magyarai Béla III, Györfi Gyula IV, Wagner Ferenc II, Obornik Gyula V, Ince Gábor IV, Bende Vilmos III, Lénárt Tibor III, Pótsa Sándor III, Józsa Elek III, Kanó Gerő III, Boros László II, Román Antal II, Hild Péter I.

Arcéhicédetések

Lakás

Kiadó

szép utcai szoba üresen, urinőnek, esetleg ellátással is. Nagyvárad, Str. N. Zsiga 32. szám. II. csengő.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re — Ugyanott hálozobába butor eladó. Nagyvárad, Str. Lumine 8. Tabéry-telep.

Kiadó

háromszobás modern utcai lakás, minden mellékkel, aug. elsejére. Nagyvárad, Str. Ciorogariu 47. sz.

Egy utcai szoba, konyha kiadó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. szám.

Magánház

két szobás alkovos, július elsejére kiadó jutányos áron. Oradea-Nagyvárad, Nilgesztelep, Str. Călimănestilor No. 16.

Szép egyszobás

lakás július 1-re kiadó. Nagyvárad, Tache Jonescu-utca 24. szám.

Adás-vétel

Használt

kádár szerszám olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 31. sz.

LEGÚJABB

Tatarescu miniszterelnök beszámolója a nemzetközi helyzetről

Bucurestből jelenti a rádió: A miniszterelnök kedden délelőtt 10 órakor Gh. Tatarescu miniszterelnök elnöklété alatt ülést tartott. A miniszterelnök beszámolt a legutóbbi nemzetközi eseményekről és vázolta Románia helyzetét. Románia külpolitikája mindig a béke fenntartására törekedett Délkelet-Európában. Természetesen a román nemzeti érdekek szemmel-

tartása mellett. Felsorolta ezután Tatarescu miniszterelnök a kormány jövőbeni célkitűzéseit és az összeállított programot.

A minisztertanácsban megállapították, hogy a legközelebbi ülést, amelyen nagyfontosságú gazdasági kérdéseket fognak megtárgyalni, Csernovitzban tartják meg.

Szilárd egységben hozzák meg elhatározásukat a tengelyhatalmak vezérei

A német hadvezetőség nem adta meg a franciáknak a kért fegyverszünetet. — Hitler és Mussolini a békefeltételek megszövegezésén dolgozik

Rómából jelentik: A Stefani-iroda „valahol Németországban” keltezésű jelentésében a következőket közli:

— Valahol Németországban, egy német város nagyban készülődik arra, hogy a tengely történelmi nevezetességű középpontja legyen, mely felé az egész világ feszült figyelmé fordul. A város már a kora reggeli órákban lobogó-díszit öltött, a házakra kitűzték a két győztes hatalom zászlóit. Az éjszaka máris több előkelő személyiség érkezett a városba. Kedd reggel hat órakor megérkezett oda Berlinből Alfieri olasz nagykövet, a nagykövetség főtisztviselői kíséretében. Wörnberg, a birodalmi külügyminisztérium szertartásfőnöke a Brennerre utazott, hogy a határon fogadja a Ducet. Mussolini elé utazott Alfieri is.

A Német Távirati Iroda müncheni jelentése szerint Hitler birodalmi vezér és kancellár a vezéri főhadiszállásról jövet kedden Münchenbe érkezett, hogy találkozzék a Ducével.

Hitler és Mussolini az új Európa jövőjéről dönt.

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz lapok feltűnéstkeltő formában közlik a Führer és a Duce találkozásának hírét. Hangoztatják a lapok, hogy ezen a találkozón rakják le az új Európa alapjait. A *Popolo di Roma* szerint azt, hogy mi a célja e találkozásnak, könnyűszerrel bárki kitalálhatja. Abban a pillanatban, amikor Franciaország minden arcvonalon leteszi a fegyvert és a különbke kérdése fölmerül, a háboruban egyesült tengelyhatalmak egysége a békefeltételek kérdésében is annál szilárdabb lesz. Hitler s Mussolini van hivatalosan dönteni Európa térképéről és méginkább a szomorú emlékeztető demokráciák romjain felépülő új Európáról.

A való helyzet kedden délben. — A Stefani-iroda tizenhárom felvilágosító pontja.

Rómából jelenti a Stefani iroda: — Tekintettel arra, hogy Európaszerte rengeteg alaptalan és téves hír van forgalomban a franciaországi helyzetről, szükséges a kétségbevonhatatlan tényeket a következőkben összefoglalni:

1. Hétfőn délelőtt 10 órakor a francia miniszterelnök közölte Franciaország népével, hogy Franciaországnak le kell tennie a fegyvert és a győzőktől békefeltételeket kell kérnie.

2. Pétain tábornagy már vasárnap éjjelkor érintkezésbe lépett Hitlerrel a Párizsban maradt francia tisztok útján.

3. Nagybritanniát vasárnap este 10 órakor értesítették a francia kormány végleges elhatározásáról.

4. A hadműveletek folytatódhatnak. A német

hadvezetőség nem adott fegyverszünetet. Franciaországnak vagy a győztes feltételein alapuló békét, vagy pedig a teljes megszállást kell elfo-

Münchenbe érkezett Hitler kancellár és Mussolini miniszterelnök

Kíséretükben van Mackensen tábornagy és Ciano külügyminiszter

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy Hitler vezér és kancellár, Mackensen tábornagy kíséretében Münchenbe érkezett. Kedden reggel ugyancsak Münchenbe érkezett Mussolini olasz miniszterelnök is, Ciano olasz külügyminiszter kíséretében.

Rómából jelentik: A Popolo di Italia vezércikkben foglalkozik a francia fegyverszüneti kéréssel. A lap megállapítja, hogy a versaillesi szé-

gyűlésen a békefeltételek még nem ismeretesek, csak annyit lehet tudni, hogy ezeket a feltételeket a Führer és a Duce együtt állapítja meg.

5. Észak-Franciaországban a német csapatok ismét megkezdték a támadást és átlépték a Loiret.

6. Kelet-Franciaországban a németek elfoglalták Dijon egész vidékét. Egy német hadoszlop Lyon vidéke felé nyomul előre.

7. A Maginot vonalon a hadműveletek tovább folynak. A francia ellenállás már csak részleges. Egyes erődök még ellenállnak, mások hallgatnak.

8. Nagybritánia, miután óriási nyomást gyakorolt a bordeaux-i kormányra, kénytelen volt tudomásul venni a befejezett tényeket. Pétain világosan kifejtette az angol kormány előtt azt, hogy Franciaország és Anglia között milyen óriási különbségek vannak a véráldozatok tekintetében. Miután annak a lehetőségére állt fenn, hogy Franciaország közzéteszi a különbségek adatait, London jobbnak látta belenyugodni a francia döntésbe, Anglia a maga részéről úgy látszik, a harcot tovább folytatja, az angol nép azonban aggodalommal gondol a pillanatra, amikor szemben találja magát Németországgal és Olaszországgal. Churchill, a végsőkig való hábaru mellett van, de nem minden angol vezető ember osztja nézetét, például a trón környezetében sem.

9. Az alpesi és északafrikai arcvonalon a franciák elleni hadműveletek tovább folynak a Mussolini és Hitler között már rég megállapított tervek szerint, mindaddig, míg a Duce ellenkező parancsot nem ad.

10. A francia kapituláció megszilárdítja az európai politikai helyzetet. Anglia kiszorul a szárazföldről, melynek 200 év óta minden zavarát és vizályát ő okozta.

11. A német és olasz tömegek óriási lelkesedéssel fogadták a híreket.

12. A német katonák a francia-svájci határon átvették a szolgálatot a francia vármöröktől.

13. Pontos adatok alapján megállapítható, hogy a francia légi haderő a németekkel való küzdelemben 70 százalékát elvesztette.

gyen véglegesen megszűnt és semmi akadály sincs annak, hogy új Európa épüljön fel.

Berlini és római jelentések szerint a német és az olasz sajtó egyöntetűen megemlékezik arról, hogy 1918 novemberében a németeknek 5 teljes napig kellett várniuk, amíg a fegyverszüneti ajánlatukra válasz érkezett. És még 30 nap telt el addig, amíg a fegyverszünet ténylegesen létrejött.

Egyedül hétfőn több mint kétszáz ezer foglyot ejtettek a németek

Belfort, Colmar, Le Mans és Angers német kézen. Óriási francia hajóvesztés Nantes mellett

A keddi délutáni német hadijelentés.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága kedden délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

Az összetört francia haderő visszazorítása már valóságos üldözéssé változott. Egyedül hétfőn több mint 200 ezer foglyot ejtettünk. Burgundiában Dijon elfoglalása után csapataink déli irányban továbbnyomultak és elfoglalták Creusot városát. Ettől keletre Le Mans és Angers városát szállták meg csapataink. Rennesre repülőink borzalmas erejű bombazáport zúdítottak. Elzász Lotharingától nyugatra csapataink elfoglalták Belfort erődítményeit és ettől északraleti irányban Colmar városát.

Metz elfoglalása után csapataink Diedonhofen irányában nyugatról keletre is áttörték a Maginot-vonalat. Saarbrückennél a Maginot-vonalat áttört csapataink a távol nyugatra fekvő csatornáig jutottak előre.

Nantes kikötőjében repülőink borzalmas erejű támadást intéztek az ott állomásozó francia szállítóhajók ellen. A támadás során kilenc óriáshajó elsüllyedt. Kettő közülük egyenkint 30 ezer tonnás, kettő 25 ezer tonnás, kettő 29 ezer tonnás. Négy 10 ezer tonnás hajót

repülőink bombái fölgujtottak.

Washingtonból jelentik: Az *United Press* amerikai sajtóiroda párizsi jelentése szerint Párizsban osztrák katonák voltak azok, akik a német bevonulás után kitűzték a horogkereszt lobogókat a főváros középületeire. A sajtóiroda jelentése megcáfolja Daladier egy régebbi kijelentését, amely szerint osztrák katonák nem harcolnak a német hadseregben.

Könyvajándékot küldött a német ifjuság az országörmozgalomnak

Bucurestből jelenti a rádió: A német követségen Baldour von Schirach, a német ifjuság vezetője, ünnepélyes külsőségek között adta át a német ifjuság könyvajándékait. Fabritius német követ a német és a román ifjuság megértő barátságáról beszélt. Baldur von Schirach, a német ifjuság üdvözlét tolmácsolta. Az üdvözlő beszédekre Sidorovici országörparancsnok válaszolt.